

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методики дошкільної освіти

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ
ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ
(ПРАКТИКИ В ДОШКІЛЬНИХ ГРУПАХ)**

для здобувачів освіти денної та заочної форм навчання
спеціальності 012 «Дошкільна освіта»
освітнього ступеня «Бакалавр»

Мукачево
МДУ – 2020

УДК 373.2:37.091.33-027.22(072)(076.5)

Розглянуто та рекомендовано до друку науково-методичною радою Мукачівського державного університету протокол № 5 від 19 листопада 2020 р.

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри теорії та методики дошкільної освіти протокол № 4 від 19 жовтня 2020 р.

Укладач:

Микуліна А.К. – старший викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти

Рецензент:

Добош О. М. – к. пед. н., доцент кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти

М 54

Методичні рекомендації до організації та проведення практики педагогічної (практики в дошкільних групах) для здобувачів освіти денної та заочної форм навчання спеціальності 012 «Дошкільна освіта» освітнього ступеня «Бакалавр»/ укладач: Микуліна А. К. – Мукачево: МДУ, 2020. – 50 с. (1,71 д.а.)

Методичні рекомендації для здобувачів освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта» освітнього ступеня «Бакалавр» спрямовані для надання допомоги в організації та проведенні педагогічної практики в дошкільних групах, формування практичних умінь та навичок у здійсненні навчально-виховного процесу з дошкільниками. В методичному посібнику розкрито зміст, завдання та особливості організації педагогічної практики, подано структуру і схеми аналізу різних видів занять та видів дитячої діяльності, критерії оцінювання результатів практики.

©МДУ 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. Мета і завдання практики педагогічної (практики в дошкільних групах)	5
2. Організація та керівництво практикою здобувачів освіти в дошкільних групах	9
2.1. Організація педагогічної практики	9
2.2. Права та обов'язки здобувачів освіти під час проходження практики	11
2.3. Контроль за проходженням педагогічної практики	12
3. Зміст та програма практики педагогічної (практики в дошкільних групах)	14
3.1. Зміст практики	14
3.2. Програма педагогічної практики	20
4. Вимоги до звітності та підведення підсумків практики	23
4.1. Перелік індивідуальної звітної документації	23
4.2. Критерії оцінювання	25
4.3. Види діяльності та розподіл вагових коефіцієнтів	
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	27
ДОДАТКИ	31
1.Зразки оформлення документації	31
2. Орієнтовна схема характеристики здобувачів освіти-практиканта	35
3. Орієнтовна схема звіту здобувачів освіти	36
4. Структура та схеми аналізу занять і інших видів діяльності з різних розділів програми	37

ВСТУП

Педагогічна практика є обов'язковим компонентом фахової підготовки педагогів, важливим етапом їх професійного зростання. Вона забезпечує встановлення безпосереднього зв'язку між теорією та практикою. Ефективність педагогічної практики залежить від дотримання таких умов: теоретична обґрунтованість системи підготовки здобувачів освіти до практики, навчаючий і виховний її характер, комплексний підхід до визначення завдань, змісту, форм і методів організації та проведення практики, забезпечення наступності та систематичності на різних етапах її проведення.

Пробна практика в дошкільних групах повинна допомогти студентам закріпити знання, здобуті у процесі вивчення теоретичних курсів, а також формувати вміння і навички організації режимних процесів, різних видів діяльності та занять з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей.

Педагогічна практика сприяє поглибленню і закріпленню теоретичних знань, формуванню умінь застосовувати знання в процесі вирішення педагогічних завдань в умовах реального освітньо-виховного процесу в ЗДО.

Педагогічна практика допомагає готувати здобувачів освіти до виконання функцій вихователя дітей дошкільного віку, формувати вміння проводити освітню роботу з дітьми в системі, використовуючи інноваційні технології.

В процесі виконання завдань практики у здобувачів освіти виховується любов до педагогічної професії, розвивається ініціативність та творчість, стимулюється прагнення до самовдосконалення.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ (ПРАКТИКИ В ДОШКІЛЬНИХ ГРУПАХ)

Метою педагогічної практики в дошкільній групі є оволодіння здобувачами освіти сучасними методами, формами організації педагогічної діяльності, формування професійних умінь і навичок, необхідних для самостійного вирішення педагогічних завдань в умовах реального освітньо-виховного процесу в групах дітей дошкільного віку, виховання потреби систематичного професійного самовдосконалення.

Завдання педагогічної практики:

- навчання творчо застосовувати набуті теоретичні і практичні знання при проведенні здобувачами освіти різних форм роботи та організації різних видів діяльності;
- формування навичок спостереження й аналізу педагогічної діяльності. Вміння осмислювати і використовувати передовий педагогічний досвід;
- вироблення прагнення до пошуку найбільш ефективних методів виховання і навчання дітей;
- засвоєння навичок роботи з дитячим колективом з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей, а також роботи з батьками;
- розвиток професійних здібностей майбутніх вихователів, їх інтересу та любові до педагогічної роботи, до професії педагога, до дітей.

Здобувачі освіти повинні *знати*:

- обов'язки вихователя;
- правила техніки безпеки та поведінки дітей у групі;
- особливості фізичного та психічного розвитку дітей дошкільного віку;
- особливості організації освітньо-виховного процесу в дошкільних групах;

- особливості організації режимних процесів та різних видів діяльності з дітьми дошкільного віку;
- особливості співпраці ЗДО з сім'єю.

В процесі навчальної практики здобувачі освіти-практиканти повинні **вміти**:

- спостерігати освітньо-виховний процес в дошкільних групах, аналізувати роботу вихователя та свою власну;
- проводити психолого-педагогічне спостереження за розвитком дитини дошкільного віку, визначати рівень розвитку, складати психолого-педагогічну характеристику дитини;
- самостійно проводити різні види занять з різних розділів програми;
- організовувати різні види діяльності з дітьми дошкільного віку;
- налагоджувати взаємодію з родинами для забезпечення єдиних підходів до розвитку та виховання дітей дошкільного віку, проводити різні форми роботи з батьками.

У процесі практичної підготовки здобувачі освіти повинні набути такі основні загальні та професійно-педагогічні **компетентності**.

Загальні:

КЗ-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-4. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-7. Здійснення безпечної діяльності.

Спеціальні (фахові компетентності)

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-2. Здатність до розвитку в дітей дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей дошкільного віку.

КС-4. Здатність до формування у дітей дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів.

КС-5. Здатність до розвитку у дітей дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

КС-6. Здатність до виховання у дітей дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

КС-7. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворчою, музичною, театральною) діяльністю дітей дошкільного віку.

КС-8. Здатність до формування в дітей дошкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості.

КС-9. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.

КС-10. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-11. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

Програмні результати навчання

ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми

дошкільного віку; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей дошкільного віку.

ПР-02. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР-03. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей дошкільного віку.

ПР-04. Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПР-05. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

ПР-06. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

ПР-07. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та соціально і особистісно-зорієнтоване спілкування з батьками.

ПР-08. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

ПР-09. Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.

ПР-10. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПЕДАГОГІЧНОЮ ПРАКТИКОЮ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ДОШКІЛЬНИХ ГРУПАХ

2.1. Організація педагогічної практики

Практика в дошкільних групах проводиться протягом шостого (ДФН) і восьмого (ЗФН) семестру. Базою практики є ЗДО м. Мукачєво та Закарпатської області.

Перед початком практики кафедрою дошкільної педагогіки проводиться аналіз рівня готовності здобувачів освіти до практики у формі методичного допуску, метою якого є аналіз рівня педагогічних знань та практичних навичок роботи з дітьми дошкільного віку, а також накопичення здобувачами освіти методичного матеріалу для практики. Здобувачі освіти самостійно готують і естетично оформляють конспекти занять з різних розділів програми (не менше п'яти), добирають дидактичні та рухливі ігри (не менше десяти), загадки, вірші та інший мовленнєвий матеріал. У «методичних скарбничках» студенти можуть також подати зразки чи описи цікавих наочних посібників для роботи з дітьми дошкільного віку, створені самими студентами чи запозичені з методичної літератури, журналів «Дошкільне виховання», «Палітра педагога», «Розкажи онуку» тощо.

Проводиться настановча конференція, під час якої здобувачі освіти ознайомлюються з програмою практики: керівники роз'яснюють мету практики, ставлять конкретні завдання, інформують про зміст діяльності під час проходження практики, форму звітності, критерії оцінювання тощо.

Режим роботи здобувачів освіти під час практики визначається керівниками практики та узгоджується з правилами внутрішнього розпорядку бази практики.

Здобувач освіти-практикант призначається у одну з дошкільних груп, у якій він працює протягом усього періоду практики за планом.

Тривалість робочого дня здобувача освіти-практиканта – 4 години. Робочий день розпочинається о 8³⁰ год., закінчується о

12³⁰ год. (перша половина дня). Практика у другу половину дня розпочинається о 15³⁰ год., закінчується о 18 год.

На період практики в кожній підгрупі здобувачів освіти призначається староста, який веде облік відвідування здобувачів освіти практики, організовує і координує роботу підгрупи, виконує доручення керівника практики, методистів, адміністрації і працівників базового навчального закладу чи установи щодо організації і перебігу практики, інформує здобувачів освіти про консультації, семінари.

Послідовність реалізації завдань практики здобувач освіти визначає в індивідуальному плані проходження практики. Він складається у перші дні практики, схвалюється викладачем-методистом від навчального закладу та керівником від бази практики (вихователем, методистом). Кожен здобувач освіти працює відповідно до свого індивідуального плану.

Протягом педагогічної практики практиканти ведуть щоденник педагогічних спостережень, у якому фіксують інформацію, необхідну для виконання завдань практики, висвітлюють хід їх виконання (згідно індивідуального плану проходження практики), в тому числі й роботу з вивчення та аналізу документації вихователя групи. Матеріали щоденника використовують для звіту про виконану під час практики роботу.

Педагогічна практика завершується підсумковою конференцією. У ході конференції здобувачі освіти звітують про свою роботу під час практики, дають узагальнений аналіз її результатів, обмінюються досвідом у формі презентації перебігу практики, обговорюють причини труднощів та висловлюють пропозиції щодо покращення практичної підготовки здобувачів освіти до майбутньої професійної діяльності.

2.2. Права та обов'язки здобувачів освіти під час проходження практики

Здобувач освіти-практикант *має право:*

- до початку практики отримати у навчальному закладі всі необхідні організаційно-методичні матеріали та консультацію щодо їх оформлення;
- вносити пропозиції щодо методичного забезпечення практики;
- одержувати від керівників консультації щодо організації і проведення різних видів і форм роботи з дітьми дошкільного віку;
- на подовження терміну походження педагогічної практики при наявності поважних причин та відповідних документів, що їх підтверджують.

Здобувач освіти-практикант **зобов'язаний:**

- своєчасно прибути на місце практики і приступити до роботи;
- дотримуватись трудової дисципліни, правил трудового розпорядку, техніки безпеки та інших норм;
- проводити роботу на місці практики згідно з отриманим завданням у режимі роботи ЗДО;
- регулярно відвідувати керівника практики від ЗВО у дні його консультацій на кафедрі;
- виконати поставлені завдання у повному обсязі відповідно до програми практики та рекомендацій від ЗВО та ЗДО;
- нести відповідальність за якість виконуваної роботи;
- вчасно і на належному рівні оформити звітну документацію та скласти звіт з практики;
- захистити звіт практики у визначений термін.

До практики допускаються здобувачі освіти які:

- до початку практики отримали у навчальному закладі всі необхідні організаційно-методичні матеріали та консультацію щодо їх оформлення;

- пройшли інструктаж з техніки безпеки та з питань охорони життя і здоров'я дітей;
- розробили папку-скарбничку з конспектами занять з різних розділів програми, різними видами ігор, розваг та інше;
- пройшли медичний огляд.

Після отримання допуску здобувачі освіти отримують направлення на педагогічну практику в ЗДО, де працюють на посаді здобувача освіти-практиканта. Кожний практикант закріплюється на час практики за окремою віковою групою.

Здобувачі освіти-практиканти повинні мати з собою такі **документи:**

- медичну книжку чи довідку з печаткою про допуск до роботи;
- направлення на педагогічну практику;
- методичні матеріали для роботи з дітьми дошкільного віку.

2.3. Контроль за проходженням педагогічної практики

Контроль за проходженням педагогічної практики організує кафедра теорії та методики дошкільної освіти, керівники практики перевіряють документацію здобувачів освіти, консультують їх, надають методичну допомогу.

Безпосередній контроль за роботою практикантів здійснює викладач кафедри, який здійснює керівництво практикою і вихователь-наставник від ЗДО.

Обов'язки керівника практики від ВОЗ полягають у:

- наданні оцінки стану та відповідності баз практики основним вимогам, що пред'являються ЗВО до них, та визначенні рівня готовності їх для прийняття здобувачів освіти;
- забезпеченні проведення комплексу організаційних заходів перед відправленням здобувачів освіти на практику, забезпечення здобувачів освіти необхідними

документами: щоденником практики та програмою практики;

- складанні графіка виконання програми практики;
- забезпеченні завданнями щодо збирання здобувачами освіти–практикантами матеріалів для виконання наукових досліджень;
- проведенні регулярних (згідно зі складеним і затвердженим графіком) консультацій;
- контролюванні дотримання термінів виконання завдань із практики, їх корегування при необхідності та складання звітів;
- перевірці звітів з практики і допуску їх до захисту;
- організуванні роботи комісії, що створюються на кафедрі для захисту звітів з практики;

Керівництво здобувачами освіти-практикантами на робочих місцях здійснюється керівниками та провідними фахівцями організації, які мають повну вищу освіту

Основні обов'язки керівників практики від ЗДО – об'єкта практики

- організування робочого місця та створення необхідних умов для проходження практики; забезпечення здобувачів освіти необхідною інформацією про діяльність ЗДО;
- залучення здобувачів освіти-практикантів до активної участі у роботі,
- забезпечення необхідними методичними матеріалами та технічними засобами;
- контроль за виконанням як окремих завдань, так і всієї програми практики в цілому;
- перевірка підсумкового звіту здобувача освіти та оформлення відгуку.

3. Зміст та програма педагогічної практики (практики в дошкільних групах)

3.1.Зміст практики

Практика в дошкільних групах	Напрямок, спеціальність, ОС	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 5 Модулів: 2 Змістових модулів: 3 Загальна кількість годин: 150 Тижневих годин: 6 Тижнів: 15	Шифр та назва напрямку: 01 Освіта / Педагогіка Шифр та назва спеціальності: 012 «Дошкільна освіта» Освітній ступінь: «Бакалавр»	Обов'язковий Рік підготовки: 3 Семестр: 6 Практична робота: 74 Самостійна та індивідуальна робота: 76 Вид контролю: диференційований залік

Змістовий модуль I: Спостереження і аналіз педагогічної діяльності вихователя групи дітей дошкільного віку.

Програма педагогічної практики у дошкільному закладі передбачає проведення практикантами різнопланової організаційно-педагогічної роботи, обумовленої виконанням посадових обов'язків вихователя групи дітей дошкільного віку.

Самостійному проведенню навчально-виховного процесу в групі передусе ознайомлення здобувачів освіти-практикантів з дошкільним закладом, організацією його роботи. Практика розпочинається із бесіди здобувачів освіти з керівником дошкільної установи, у ході якої практиканти отримують загальні

відомості про дошкільний навчальний заклад (його тип, вид, контингент вихованців, основні напрями навчально-виховної роботи з дітьми, пріоритетні завдання, на розв'язання яких спрямована робота дошкільного закладу), дізнаються, на основі якої програми здійснюється навчання і виховання дошкільнят та які форми планування навчально-виховної роботи прийняті в дошкільному закладі. Завідувач ЗДО проводить також інструктаж здобувачів освіти щодо охорони праці та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку.

Основним змістом роботи студентів-практикантів на початку педагогічної практики є спостереження і аналіз педагогічної діяльності вихователя-наставника. Студент-практикант вивчає режим життя групи, специфіку організації життєдіяльності дітей дошкільного віку. Особливу увагу слід звернути на своєрідність організації педагогічного процесу в тій віковій групі, в якій здобувач освіти проходить педагогічну практику: комплектування групи, організацію інтер'єру групових приміщень, стиль педагогічного спілкування вихователя-наставника, розподіл обов'язків між персоналом групи тощо. Доцільно проаналізувати перспективні та календарні плани роботи групи за місяць, що передують початку практики, зорієнтуватися у змісті програми для відповідної вікової групи.

Здобувач освіти-практикант має щодня ознайомлюватися з планом навчально-виховної роботи, яким керується вихователь, у бесіді з педагогом виявляти доцільність і відповідність програмі накреслених завдань, обраних вихователем форм, методів та прийомів роботи з дітьми. Спостерігаючи за роботою вихователя-наставника, практикант веде щоденник, у якому зазначає всі важливі для аналізу і власного використання аспекти педагогічного процесу.

Важливою частиною педагогічної діяльності вихователя є підготовка і проведення занять з дітьми. Здобувач освіти-практикант залучається до процесу підготовки занять (допомагає готувати та розміщувати дидактичний матеріал, створювати в групі умови для проведення заняття тощо), обговорює відвідане заняття з вихователем-наставником, фіксує у щоденнику

розгорнуту якісну оцінку заняття, а також власні творчі ідеї щодо навчання дітей дошкільного віку, що виникли у процесі перегляду заняття та його обговорення.

Спостерігаючи педагогічний процес, практикант ознайомлюється також із методичним та дидактичним забезпеченням навчально-виховного процесу: аналізує наявні в групі ігрові матеріали, наочні дидактичні посібники, технічні засоби навчання та дидактичний матеріал, що зберігається у методичному кабінеті дошкільного закладу, а також можливі умови їх використання у подальшій діяльності під час педагогічної практики.

В дошкільному закладі також організуються показові заняття з різних розділів програми дошкільного навчального закладу та різних типів: комплексні, комбіновані, тематичні, інтегровані заняття; заняття фронтальні, групові, індивідуальні; вечори розваг, тематичні свята та ін. (всього 4-5 видів педагогічної діяльності). Показові заходи усі здобувачі освіти підгрупи спостерігають і беруть участь в їх обговоренні. Результати спостережень практиканти фіксують у щоденнику.

Форма звіту: щоденник педагогічної практики.

Змістовий модуль II: Самостійне виконання здобувачем освіти-практикантом обов'язків вихователя

Програма другого змістового модуля в основному реалізується в процесі проведення роботи в ролі вихователя під час педагогічної практики. Уже з перших днів практики здобувач освіти повинен допомагати вихователю групи проводити ранковий прийом дітей, організацію їх життєдіяльності (сніданок, обід, денний сон, ранкову та корегуючу гімнастики), ігри з дітьми, прогулянки. Таким чином, поступово спостереження та аналіз педагогічної діяльності вихователя-наставника починає доповнюватися самостійним виконанням здобувачем освіти-практикантом обов'язків вихователя. Здобувач освіти-практикант повинен самостійно здійснювати всі основні види педагогічної діяльності вихователя. У цей період здобувачі освіти організують педагогічний процес у відповідності з

перспективними і календарними планами. Проконсультувавшись із педагогом-наставником здобувач освіти самостійно складає детальний план навчально-виховної роботи, який фіксує у щоденнику педагогічної практики. Плани складають у відповідності до вимог, прийнятих у дошкільному закладі, але з більшою деталізацією видів роботи. Перед початком роботи здобувач освіти-практикант подає для затвердження наставнику та методисту від вузу план та конспекти занять, які буде проводити з дітьми, готує необхідний матеріал до заняття.

У кінці робочої зміни студент-практикант обговорює свою діяльність з вихователем-наставником, методистом від вузу, отримує консультації щодо наступного дня практики. Проведену самостійно роботу здобувач освіти-практикант фіксує в щоденнику, вчиться аналізувати власну діяльність, об'єктивно оцінювати її.

Готуючись до занять та інших форм роботи з дітьми, студент удосконалює навички роботи з методичною літературою, дидактичними матеріалами, наочними посібниками, учиться аналізувати отриману інформацію, адаптувати її до рівня розвитку дітей своєї групи. Під час проведення роботи з дітьми здобувач освіти-практикант приділяє значну увагу налагодженню з вихованцями таких взаємин, що забезпечують емоційно-позитивну атмосферу педагогічного спілкування. Він прагне виявити свій інтерес, доброзичливе ставлення до дітей, любов до них, розвиває вміння їх слухати, розмовляти з ними, бути уважним до їхніх потреб. Важливо також навчатись враховувати типологічні та індивідуальні особливості дітей, здійснювати індивідуально-диференційований підхід у навчанні та вихованні дошкільнят.

Кожне заняття, проведене здобувачем освіти-практикантом, обговорюється з вихователем-наставником, методистом від вузу; оцінюється, оцінка фіксується у щоденнику і в журналі обліку роботи студентів під час педагогічної практики.

В кінці практики кожен здобувач освіти-практикант проводить залікову форму організації життєдіяльності дітей. Це можуть бути прогулянки, свята, розваги, ігри-драматизації,

вистави лялькових театрів, колективні форми праці чи ігрової діяльності, фізкультурно-оздоровча робота тощо. На залікові заходи запрошують усіх здобувачів освіти-практикантів, які працюють у дошкільному закладі, разом з вихователем-наставником, керівником практики від вузу обговорюють проведений захід.

Форма звіту: щоденник педагогічної практики, конспекти п'яти проведених здобувачем освіти пробних занять з різних розділів програми, конспект проведеної студентом форми організації життєдіяльності дітей.

Змістовий модуль III: Проведення відкритих залікових занять, оформлення звітної документації

Здобувачі освіти-практиканти проводять відкриті залікові заняття, які оцінюють присутні методист практики, завідувач або методист дошкільної установи, вихователь-наставник, а також здобувачі освіти-практиканти, які проходять практику в цьому ЗДО. Тему відкритого заняття здобувач студент-практикант обирає за власним бажанням, однак доцільно, щоб тема заняття відповідала перспективному плану навчально-виховної роботи групи. Складаючи конспект заняття, здобувач освіти-практикант має виявити рівень своїх педагогічних здібностей, теоретичних та методичних знань. Для залікового заняття обираються інноваційні форми та методи навчання дітей, що відповідають сучасному рівню науки і практики. До залікового заняття здобувач освіти готує цікавий матеріал. Конспект відкритого заняття має бути прорецензований і затверджений вихователем-наставником, методистом.

Після відкритого залікового заняття, проведеного кожним здобувачем освіти-практикантом, відбувається його обговорення присутніми. Здобувачі освіти-практиканти роблять всебічний аналіз заняття, відзначивши відповідність його змісту програмі певної вікової групи, доцільність обраних форм і методів роботи, ефективність заняття, висловлюють зауваження до заняття, пропонують свої варіанти розв'язання поставлених на занятті навчальних завдань. Результати обговорення і оцінка за

проведення заняття фіксуються у протоколі обговорення відкритого заняття, який здобувач освіти-практикант подає разом з конспектом у звітну документацію.

Результати педагогічної практики розглядаються на підсумковій педагогічній раді, в якій беруть участь керівники дошкільної установи, здобувачі освіти-практиканти та їхні вихователі-наставники, методист практики. На педагогічній раді затверджують характеристики здобувачів освіти-практикантів, складені вихователями-наставниками. У характеристиці дається розгорнутий аналіз роботи студента під час практики, його ділових та особистісних якостей і вказується загальна оцінка за педагогічну практику.

Завершальним етапом роботи здобувача освіти-практиканта є оформлення звітної документації та підготовка до участі в підсумковій конференції за результатами практики. Кожен здобувач освіти-практикант готує письмовий звіт про роботу під час проходження практики, який оформляє на окремих аркушах. Інформація у звіті може бути викладена у довільній формі (тези, невеличке есе, педагогічні роздуми тощо). Завершити звіт потрібно самооцінкою. Крім того, разом зі своїми товаришами, які проходили практику в тому ж дитячому садку, здобувач освіти-практикант готує тематичну звітну доповідь, у якій розкриває підсумки практики та висвітлює одну з актуальних проблем виховання та навчання дітей дошкільного віку. Для доповіді обираються теми, що висвітлюють специфіку конкретного дошкільного закладу, кращий досвід виховання і навчання дітей дошкільного віку, власні здобутки та успіхи. За результатами практики група студентів, що проходила практику в одному дошкільному закладі, оформляє презентацію.

Форма звіту: конспект відкритого залікового заняття, звіт про педагогічну практику, виставка-конкурс наочних матеріалів.

3.2. Програма педагогічної практики

№	Зміст роботи	Завдання для спостереження та аналізу
1	Настановча конференція	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомлення з завданнями та програмою педагогічної практики в дошкільних групах 2. Оформлення документації для проходження практики
2	Загальне знайомство з базою практики. Спостереження і методика проведення режимних процесів в I половину дня.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості організації режиму його відповідність психолого-педагогічним вимогам. 2. Зміст та особливості організації видів діяльності. Роль виховання при цьому. 3. Які методи і прийоми є провідними в керівництві дитячою діяльністю. 4. Чи відповідає методика проведення ранкової гімнастики та ігор віку дітей? 5. Місце та роль індивідуальної роботи із дітьми в процесі навчання основним рухам.
3	Спостереження і аналіз занять з розвитку мовлення, художньої літератури та ознайомлення з навколишнім	<ol style="list-style-type: none"> 1. Структура заняття, організація дітей. 2. Значення розвитку діалогічної та монологічної мови у дошкільників. 3. Види бесід з дошкільниками. 4. Умови оволодіння розповіданням. 5. Види дитячих розповідей. 6. Методи та прийоми з розвитку зв'язної мовлення у дітей.
4 - 5	Самостійне проведення режимних процесів в I половину дня, занять з розвитку мови, художньої літератури або ознайомлення з навколишнім	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дотримання методики проведення режимних процесів. 2. Змістовність роботи в ранкові години. 3. Особливості побудови заняття, його структура. 4. Послідовність реалізації змісту, завдань. 5. Доцільність використання методів і прийомів навчання. 6. Мова студента-практиканта і дітей. 7. Використання наочності на занятті. 8. Дотримання методики організації прогулянки

6	Спостереження і аналіз комплексних занять по ознайомленню дошкільників з природою та образотворчої діяльності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Яка структура заняття, його вплив на розвиток дітей. 2. Як змінюється структура занять від однієї групи до іншої? 3. Який зв'язок між заняттям та роботою в повсякденному житті? 4. Як було пояснено прийоми зображення. 5. Використання наочності на заняттях.
7-8	Самостійне проведення режимних процесів в I пол. дня, комплексних занять по ознайомленню дошкільників з природою та образотворчої діяльності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготовка практиканта до самостійної роботи. 2. Доцільність структурної побудови заняття, його наочна основа, результативність. 3. Чи реалізована мета? 4. Які прийоми активізації розумової діяльності дітей використані? 5. Якість дитячих робіт. 6. Який зв'язок теорії з практичною роботою.
9	Спостереження і аналіз занять з ФЕМУ та фізичного виховання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Форми роботи по навчанню цікавої математики. 2. Доцільність структурної побудови заняття, з цікавої математики, його наочна основа, результативність. 3. Провідні методичні прийоми по формуванню математичних уявлень в різних вікових групах. 4. Види фізкультурного обладнання, його відповідність встановленим вимогам. 5. Відповідність методики проведення заняття з фізичного виховання віку дітей.
10-11	Самостійне проведення режимних процесів в I половину дня, занять з ФЕМУ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготовка практиканта до самостійної роботи. 2. Доцільність структурної побудови заняття, з цікавої математики. його наочна основа, результативність. 3. Чи реалізована мета? 4. Які прийоми активізації розумової діяльності дітей використані? 5. Роль наочності в навчанні дітей ФЕМУ.

12- 13	Самостійне проведення режимних процесів в I половину дня та занять з фізичного виховання.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Якість підготовки практиканта до самостійної роботи. 2. Доцільність структури заняття, фізичне навантаження дітей. 3. Методика навчання основних рухів. 4. Естетичний вигляд наочності.
14	Спостереження і аналіз організації роботи в другу половину дня.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості організації режиму у другу половину дня. 2. Види діяльності. 3. Методи і прийоми, які використовуються під час ігрової діяльності.. 4. Організація роботи з батьками
15 - 16	Організація та проведення ігрової діяльності та розваг, роботи з батьками у другу половину дня.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Види ігор в другу половину дня, їх зміст, відповідність віковим особливостям дітей. 2. Рівень ігрових вмінь дітей у грі. 3. Оцінка ролі вихователя, відповідність його прийомів рівня гри, завданням керівництва. 4. Форми організація роботи з батьками.
17	Підсумкова конференція педагогічної практики в дошкільних групах	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз та оцінювання звітної документації студентів 2. Звіт студентів про проведену роботу. 3. Підведення підсумків педагогічної практики.

4. ВИМОГИ ДО ЗВІТНОСТІ ТА ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

4.1. Перелік індивідуальної звітної документації практики в групах дітей дошкільного віку

I. Оформлення і подання звітної документації:

- 1) Щоденник педагогічної практики з індивідуальним планом, коротким аналізом проведеної роботи та характеристикою від бази практики.
- 2) Щоденник педагогічних спостережень навчально-освітньої роботи в ЗДО та конспектів пробних занять.
- 3) Розгорнуті конспекти занять та інших видів діяльності дошкільників (розпечатані на окремих аркушах) та наочність до них.
- 4) Атрибути до дидактичних, рухливих та інших ігор.
- 5) Звіт про проведену роботу під час педагогічної практики в групах дошкільного віку (4-8 аркушів) з фотографіями, підписами та печаткою від бази практики.

II. Презентація результатів проходження практики здійснюється на звітній конференції.

Документація повинна бути оформлена на стандартних аркушах білого паперу і подана керівнику практики від МДУ на кафедру теорії та методики дошкільної освіти у папці. Документація може бути подана в рукописному вигляді або надрукована на комп'ютері. Титульна сторінка звітної документації обов'язково має бути в комп'ютерному друці.

Після завершення практики здобувач освіти обробляє зібраний матеріал і складає звіт, у якому подає аналіз всіх напрямів своєї роботи під час практики, характеризує повноту виконання завдань, труднощі, з якими стикався, вказує на досягнення та нереалізовані ідеї, визначає причини недоліків та упущень, намічає основні шляхи самовдосконалення.

4.2. Контроль та оцінювання знань, умінь і навичок здобувачів освіти

Підсумком педагогічної практики є звітна конференція.

Оцінювання результатів проходження практики проводиться з урахуванням результатів діяльності здобувача освіти на основі:

- визначення якості виконання кожного завдання;
- аналізу професійних рис практиканта (дисциплінованість, уміння організувати власний робочий час, ініціативність, творче ставлення до справи та інші), його готовності надати допомогу працівникам дошкільного навчального закладу, управлінню освіти; департаменту вищої освіти МОН України, викладачам вищого освітнього закладу;
- оцінних суджень, висловлених методистами, адміністрацією, працівниками бази практики;
- аналізу змісту та якості звітної документації здобувача освіти;
- самооцінки здобувачем освіти ступеня своєї підготовленості до самостійної практичної діяльності та якості виконаної роботи.

За кожен вид педагогічної практики здобувачам освіти виставляється загальна підсумкова оцінка, яка визначається на основі середнього балу за вітчизняною шкалою і виставляється у відомості обліку успішності та індивідуальному навчальному плані здобувача освіти (ІНМС) за двома шкалами оцінювання: національною і шкалою ECTS.

Середньовиважений бал до кожного виду практики визначається на основі середньоарифметичного значення оцінок, отриманих за кожний вид роботи згідно з робочою програмою за національною шкалою, та встановлених для них вагових коефіцієнтів.

Норми оцінювання здобувачів освіти:

Загальна підсумкова оцінка за практику визначається на основі середнього балу за вітчизняною шкалою і виставляється у відомості обліку успішності та індивідуальному навчальному

плані студента (ІНМС) за двома шкалами оцінювання: національною і шкалою ECTS.

Види діяльності та розподіл вагових коефіцієнтів

	Види діяльності здобувачів освіти-практиканта	Вагові коефіцієнти
	Спостереження і аналіз навчально-виховної роботи в групах дітей дошкільного віку та ведення педагогічного щоденника	0,2
	Самостійна робота здобувача освіти-практиканта на посаді вихователя. Проведення залікових занять, режимних процесів, форм роботи з батьками, участь в їх обговоренні.	0,4
	Оформлення і своєчасне подання звітної документації про педагогічну практику методисту-керівнику.	0,2
	Презентація результатів проходження практики на звітній конференції.	0,2

Критерії оцінювання здобувачів освіти

- Оцінку «відмінно» (91-100 балів) отримує здобувач освіти, який глибоко володіє вмінням спостерігати та аналізувати педагогічний процес в дошкільних групах ЗДО, творчо підходить до організації самостійної роботи з дітьми дошкільного віку, зокрема: занять, ігрової та трудової діяльності, різних режимних процесів.
- Оцінку «добре» (76-90 балів) отримує здобувач освіти, який досить глибоко володіє вмінням спостерігати і аналізувати педагогічний процес в групах ЗДО, організовувати і проводити різні види діяльності з дітьми дошкільного віку.
- Оцінку «задовільно» (60-75 балів) отримує здобувач освіти, який оволодів матеріалом в межах проходження

програми педагогічної практики, проте допускає незначні помилки в процесі застосування теоретичного матеріалу та при проведенні різних видів діяльності з дітьми дошкільного віку.

- Оцінка «незадовільно» (34-59 балів) з правом допуску до перездачі виставляється здобувачу освіти, який допускає значні помилки у процесі організації та проведення начально-виховної роботи в ЗДО, не вміє застосовувати теоретичний матеріал для вирішення практичних ситуацій.
- Оцінка «незадовільно» (до 34 балів) без права перездачі виставляється здобувачу освіти, який не засвоїв елементарних положень навчального та практичного матеріалу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. – К., 2012.- 56с.
2. Беленька Г.В. Здоров'я дитини – від родини. Монографія / Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, М.А. Машовець. – К.: СПД Богданова А. М., 2006. – 220 с.
3. Богініч О.Л. Сутність здоров'язберігаючого середовища у життєдіяльності дітей дошкільного віку / Л.О. Богініч // Вісник Прикарпатського університету. – Івано-Франківськ: Педагогічний інститут ПНУ імені В.Стефаніка, 2008. – С. 191–199. – (Серія «Педагогіка»; вип. 17-18).
4. Богініч О.Л. Проблема наступності дошкільної та початкової освіти у фаховій підготовці / О.Л. Богініч // Гуманізація навчально-виховного процесу: Зб. наукових праць (Спецвипуск): матеріали Всеукр. наук.-практ. конференції [«Реалізація принципу наступності дошкільної та початкової ланок у контексті суб'єктивної парадигми освіти»] / за заг. ред. проф. В. І. Сипченка. – Слов'янськ: Видавничий центр СДПУ, 2007. – С. 8–16.
5. Богініч О.Л. Фізичне виховання дітей дошкільного віку засобами б. гри: навч. посіб. / О. Л. Богініч; М-во освіти і науки України, НПУ імені М. П. Драгоманова. – 2-ге вид. – К.: НПУ, 2007. – 140 с.
6. Богуш А.М. Методика навчання дітей української мови в до-7. шкільних навчальних закладах: підручник / А. М. Богуш. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: Видавничий дім «Слово», 2008. – 440 с.
7. Богуш А.М. Готуємо руку дитини до письма / А.М. Богуш. – 3-тє 8. вид., зі змін. і доповн./ Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 108 с.
8. Богуш А.М. Методика навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах: підручник / А.М.

- Богуш. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: Видавничий дім «Слово», 2008. – 440 с.
9. Богуш А.М. Готуємо руку дитини до письма / А.М. Богуш. – 10. 3-тє вид., зі змін. і доп. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 108 с.
 10. Бурова А.П. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного 11. віку / А.П. Бурова. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 256 с.
 11. 11.Верховинець В.М. Весняночка / В.М. Верховинець. – К.: Музична Україна, 1989. – 342 с.
 12. Вільчковський Е. С. Організація рухового режиму дітей у дошкільних навчальних закладах: навч.-метод. посіб. / Е.С. Вільчковський, Н.Ф. Денисенко. – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 128 с.
 13. Гончаренко А.М. Розвиток мовленнєвої компетентності старших дошкільників: навч.-метод. посіб. до Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / А.М. Гончаренко. – К.: Світич, 2009. – 160 с. – Бібліогр.: с. 150-151.
 14. Денисенко Н.Ф., Витоки здоров'я дитини: навч.-метод. посіб. / 16. Н.Ф. Денисенко, Л.В. Лиходід, С.В. Лупінович, А.Ф. Михайличенко. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 160 с.
 15. Дитина: Програма виховання і навчання дітей від 3 до 7 років / 17. наук. кер.: О. В. Проскура, Л. П. Кочина, В. У. Кузьменко. – 2-ге вид., доопрац., доповн. – К.: Богдана, 2003. – 326 с.
 16. Долинна О. П. Про організовану і самостійну діяльність дітей у дошкільному навчальному закладі / О.П. Долинна, О.В. Низковська // Дошкільне виховання. – 2010. – № 10. – С. 7–15.
 17. Долинна О.П. Організована навчально-пізнавальна діяльність дітей у дошкільному закладі / О. П. Долинна, О.В. Низковська // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2010. – № 7. – С. 14–26.

18. Зайцева Л. І. Формування математичної компетентності старших дошкільників: метод. посіб. / Л.І. Зайцева. – Харків: Веста: Ранок, 2008. – 160 с.
19. Калмикова Л.О., Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку: монографія / Л.О. Калмикова, Н.В. Марченко, С.Д. Дем'яненко, Л.А. Порядченко. – К.: Вид-во «ПП Медведєв», 2007. – 304 с.
20. Ладивір С. О., Виховання гуманних почуттів у дітей / С.О. Ладивір, О.П. Долинна, В. В. Котирло, С. Є. Кулачківська, С.П. Тищенко, О.О. Вовчик-Блакитна, Ю.О. Приходько [за наук. ред. Т. Піроженко, С. Ладивір, Ю. Манилюк] / – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 168 с. – (Серія «Дитина замовляє розвиток»).
21. Лохвицька Л.В. Дошкільникам про основи здоров'я: навч.-метод. посіб. / Л.В. Лохвицька, Т.К. Андрющенко. – 2-ге вид., оновл. – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 192 с.
22. Обов'язкова освіта дітей старшого дошкільного віку: форми здо-24. буття, організація і зміст роботи: Збірник методичних матеріалів / [авт.-упоряд.: О.П. Долинна, А.П. Бурова, О.В. Низковська, Т.П. Носачова]. – Тернопіль: Мандрівець, 2011. – 480 с.
23. Піроженко Т.О. Комунікативно-мовленнєвий розвиток дошкільника / Т.О. Піроженко. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 152 с.
24. Піроженко Т. О. Особистість дошкільника: перспективи розвитку: навч.-метод. посіб. / Т. О.Піроженко. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 136 с.
25. Поніманська Т.І., Козлюк О. А., Марчук Г.В. Виховання людяності (До Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі»): метод. посіб. – К.: Міленіум, 2008. – 138 с.
26. Сухорукова Г.В., Дронова О.О., Голота Н.М., Янцур Л.А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі. Підручник. За

- заг.ред. Г.В. Сухорукової. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 376с.
27. Українська мозаїка. Посібник-хрестоматія / упоряд.: О. П. Долинна, О. В. Низковська, Н. І. Вакуленко, О. А. Копейкіна. – К.: АВДІ, 2008. – 256 с.: іл.
 28. Шевчук А. С. Дні мистецтва в дитсадку / А. С. Шевчук // Дошкільне виховання. – 2008. – № 2. – С. 20-21.
 29. Шевчук А.С. Новації в мистецькому вихованні дошкільників // Інноваційна практика в роботі вихователя ДНЗ: метод. посіб. / Н. Дятленко, А. Гончаренко, А. Шевчук та ін. – К.: Шкільний світ, 2010. – 128 с. – С. 43–66.
 30. Шевчук А.С. Розвиток дошкільнят в музично-руховій діяльності: навч.-метод. посіб. / А.С. Шевчук. – К.: Шкільний світ, 2006. – 128 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Зразки оформлення документації

Зразок оформлення щоденника спостереження та конспектів пробних занять і різних видів діяльності дошкільників.

В *щоденнику* спостережень та конспекти пробних занять повинно бути:

1. Індивідуальний план роботи та завдання для спостереження та аналізу освітньо-виховної роботи.

№ п/п	Дата	Зміст роботи	Завдання для спостереження та аналізу освітньо-виховної роботи
----------	------	--------------	--

2. Спостереження показових занять з різних методик та їх аналіз в різних вікових групах.

3. Спостереження пробних занять та різних видів діяльності студентами-практикантами.

4. Конспекти проведення режимних процесів та занять з різних методик.

Зразок титульної сторінки:

<p style="text-align: center;">Щоденник спостережень освітньо-виховного процесу та конспекти пробних занять і режимних процесів, проведених в _____ групі ЗДО №__ м. Мукачєва здобувача освіти групи _____ педагогічного факультет МДУ П.І.П.</p> <p>Керівник практики від МДУ: _____</p>

2 сторінка – адреса бази практики

Директор ЗДО – _____

Методист ЗДО – _____

Вихователі групи – _____

3 сторінка – список дітей групи

4 сторінка – режим дня групи

5-8 сторінки – план педпрактики та завдання для спостережень і аналізу освітньо-виховної роботи.

Спостереження показових занять з різних методик та пробних занять і різних видів діяльності оформляються так:

№ п/п	Дата	Група	Прізвище вихователя

Тема № _____

/згідно плану/

Зміст спостереження	Аналіз освітньо-виховної роботи	Висновки

Зразок оформлення пробних занять та різних видів діяльності:

<p style="text-align: center;">Конспект проведення режимних процесів в ___ половину дня та заняття по _____ (вид заняття) в _____ групі здобувача освіти _____ курсу педагогічного факультету МДУ П.І.П.</p>

Дата: _____

Тему одержала: _____ / дата /

Консультацію одержала:

від вихователя: _____ / дата /

від методиста: _____ / дата /

До проведення режимних процесів і заняття допускають:

вихователь: _____ / підпис /

методист: _____ / підпис /

Аналіз проведеної роботи провели:

вихователь: _____ / прізвище /

методист: _____ / прізвище

здобувачі освіти-практиканти: _____ / прізвища /

Оцінка: «__» _____ / підпис /

III. Зміст календарного планування на день

1. Ранок:

- 1) ігрова діяльність (дидактичні, сюжетно-рольові, рухливі);
- 2) трудова діяльність (господарсько-побутова, чергування в куточку природи, по їдальні, по підготовці до занять;
- 3) спостереження в куточку природи;
- 4) індивідуальна робота дітьми.

2. Заняття: тема, мета, методи і прийоми, матеріал, хід заняття (основні питання, літературний матеріал: вірші, загадки, прислів'я, приказки, назва дидактичної гри), запитання до дітей.

3. Прогулянка:

- 1) спостереження за живою і неживою природою (літературний матеріал);
- 2) трудова діяльність;
- 3) ігрова діяльність (2-3 рухливі гри на різні рухи, ігри-естафети);
- 4) індивідуальна робота;
- 5) фізкультура на повітрі.

II Половина дня

1. Загартовуючі процедури (ходьба по ребристій дошці, гігієнічна гімнастика і т.д.).

2. Види дитячої діяльності (самостійна художня діяльність, ігрова, трудова).

3. Прогулянка:

1) спостереження;

2) трудова діяльність;

3) ігрова діяльність ;

4) індивідуальна робота.

4. Вечірні години:

1) спокійні ігри, перегляд діафільмів, слухання казок;

2) бесіди з батьками;

3) індивідуальна робота з дітьми

**Орієнтовна схема характеристики
здобувача освіти-практиканта**

Загальні відомості. Прізвище, ім'я по батькові здобувача освіти-практиканта, дошкільний навчальний заклад, в якому проходив практику, вікова група, терміни проходження педагогічної практики.

Психолого-педагогічна характеристика здобувача освіти. Під час проходження практики зарекомендувала себе відповідальною студенткою, яка досконало володіє методикою освітньо-виховної роботи з дошкільниками, спектром методів навчання, інноваційними освітніми технологіями, активно їх використовує та поширює у професійному середовищі, працює у форматі особистісно-зорієнтованого спілкування з вихованцями.

Навчально-професійна діяльність здобувача освіти відповідно змісту завдань практики. Відповідно до вимог проходження практики здобувач освіти ознайомила з нормативно-правовою базою та діючими освітніми програмами, планом роботи ЗДО, сучасними інформаційно-комунікативними технологіями, вивчала специфіку роботи вихователя групи.

Практична діяльність здобувача освіти. Упродовж практичної діяльності здобувач освіти проявила уміння організовувати освітньо-виховний процес з дітьми дошкільного віку, розробляла та самостійно проводила різні типи та види занять: комбіновані, інтегровані, домінанті; активно долучалася до проведення свят (вказати теми форм роботи). На належному рівні застосувала свої знання набуті в університеті.

Взаємодія з дітьми, педагогами та адміністрацією ЗДО. Працюючи з дітьми проявила належні знання з психології та педагогіки, вміння працювати з дитячим та педагогічним колективом. Студентка активна та старанна, брала до уваги зауваження керівників ЗДО та вихователів, толерантна та відповідальна. Досить легко знайшла підхід до дітей, користувалась повагою з боку вихователів та вихованців.

Рекомендована оцінка « _____ » (підпис керівника)

Структура та схеми аналізу занять та інших видів діяльності з різних розділів програми

1. Методика ознайомлення з природою

Структура заняття-спостереження за живим об'єктом

Тема. Спостереження _____ (або ознайомлення з твариною чи рослиною).

Мета: вказати навчальні завдання по ознайомленню з живим об'єктом (закріплення, уточнення знань, накопичення нових); завдання розвитку мови (збагачення активного словника, удосконалення граматично правильної мови, звуконаслідування та ін.) Словникова робота – вказати перелік слів, понять. Виховні завдання.

Обладнання: _____

Хід заняття

1. Організація дітей на занятті (їх розміщення, розташування об'єкту, викликання інтересу до об'єкту, сюрпризність, загадка, ігрові моменти та ін.)
2. Послідовність розглядання об'єкту:
 - а) питання до дітей про зовнішній вигляд, звички, користь, догляд;
 - б) доповнення, пояснення вихователя (вказати в ході бесіди)
3. Прийоми активізації уваги (наближення об'єкту, словесні, ігрові, та інші прийоми)
4. Підсумки заняття.
 - 1) узагальнення досвіду дітей;
 - 2) завдання для самостійного спостереження;
 - 3) використання художнього слова, співу;
 - 4) оцінка участі дітей на занятті (вказати конкретно із врахуванням вікової групи).

*Примірна схема аналізу заняття-спостереження за
живим об'єктом*

I. Визначення теми і програмового змісту:

- а) відповідність навчальних і виховних завдань програми даної вікової групи;
- б) повнота, чіткість, грамотність оформлення програмового змісту.

II. Обладнання: чи передбачено все необхідне для організації даного спостереження?

III. Структура заняття:

- 1. Чи правильно вибрано розміщення дітей та об'єкту?
- 2. Чи вдало вибрано прийом на початку спостереження? (сюрпризність в молодшій групі).
- 3. Чи забезпечено послідовність в спостереженнях за об'єктом?
 - а) сприймання об'єкта з цілому;
 - б) розглядання зовнішнього вигляду (починати з основного), порівняння із вже відомим об'єктом;
 - в) встановлення способу харчування, порівняння з особливостями поведінки вже відомих тварин;
 - г) підведення під категорію : свійські, дикі тварини (старша група);
 - д) зв'язок з особистим досвідом дітей.
- 4. Чи включено у сприймання різні аналізатори ?
- 5. Характеристика прийомів навчання:
 - а) показ і пояснення на чіткість і доступність;
 - б) характер запитань (послідовність, чіткість, врахування вікових особливостей);
 - в) використання художнього, слова практичних прийомів.

Структура заняття-екскурсії в природу

Тема: Експедиція в ліс, парк, на поле, на луки.

Мета: Вказати навчальні завдання по ознайомленню з живою чи неживою природою (поглиблення, уточнення знань, накопичення нових); завдання розвитку пізнавальних психічних процесів, виховні завдання; словникова робота.

Обладнання до екскурсії.

Підготовча робота до екскурсії:

- побувати на місці екскурсії, вказати в конспекті місце проведення;
- вказати дорогу до місця, враховуючи фізичні можливості дітей цього віку;
- намітити об'єкти, за якими вестимуться спостереження;
- спланувати проведення бесіди з дітьми з метою викликати інтерес до екскурсії, попередити про одяг і взуття;
- спланувати проведення бесіди з дітьми перед екскурсією, під час якої показати і розглянути обладнання екскурсії, розподілити між дітьми.

Хід заняття

1. Вступна бесіда (питання до дітей про даний період пори року, про цікаві об'єкти, на які вони звернули увагу діти під час подорожі).

2. Колективне спостереження (відповідно до дидактичної мети, діти спостерігають за неживою природою, рослинами, тваринами, при потребі організуються порівняльні спостереження).

3. Індивідуальні самостійні дитячі спостереження (за завданням вихователя та за бажанням дітей).

4. Збір природного матеріалу (керуватися правилами поведінки в природі).

5. Ігри із зібраним матеріалом.

6. Підсумкова бесіда.

Примірна схема аналізу заняття-екскурсії в природу

I. Визначення теми і мети заняття :

- 1) відповідність навчальних і виховних завдань в програмі даної вікової групи;
- 2) повнота, чіткість, грамотність оформлення мети.

II. Обладнання: чи передбачено есе необхідне для організації даної екскурсії ?

III. Підготовча робота до екскурсії:

- 1) Чи правильно вибрано оптимальний шлях до місця екскурсії?
- 2) Чи вірно передбачено об'єкти для спостереження на екскурсії?
- 3) Чи сприяли запитання бесіди викликанню інтересу до проведення екскурсії?

IV. Хід заняття.

- 1) Чи забезпечено послідовність в спостереженнях за об'єктами? (*дивись схему аналізу заняття спостереження за живим об'єктом*).
- 2) Ефективність підбору дидактичних ігор та дотримання методики їх організації даній віковій групі.
- 3) Чи дотримано доступних правил природокористування під час збору природного матеріалу?
- 4) Місце даної екскурсії здійсненні завдань екологічного виховання.
- 5) Характеристика прийомів навчання (*дивись схему аналізу заняття спостереження за живим об'єктом*).

Структура заняття, пов'язаного з працею в природі

Тема: (вказати зміст праці і місце проведення)

Мета: Навчальне завдання, закріплення, уточнення знань про об'єкт праці, послідовність трудового процесу.

Завдання розвитку мови. Удосконалення граматично правильної мови, пов'язаної з трудовим процесом; активізація словника дітей (вказати перелік слів, понять, назви процесів праці). Виховні завдання.

Обладнання: перерахувати обладнання для показу праці і обладнання для дітей. Попередня організація заняття.

Хід заняття

Організація дітей на занятті (розміщення їх та обладнання), створення інтересу до праці (ігровий момент, сюрпризність, загадки, вступна бесіда).

1. Пояснення, показ процесу виконання, закріплення, інструктаж, перевірка засвоєння.
2. Прийоми активізації дітей вказуються в процесі виконання .
3. Оцінка результатів праці і постановка мети для подальшої праці дітей.

Підсумки заняття. Закріплення трудового процесу, його значення. Використання художнього слова. Оцінка роботи дітей на занятті.

Примірна схема аналізу заняття, пов'язаного з працею в природі

I. Визначення теми і мети заняття (відповідність навчальних і виховних завдань програмі даної вікової групи)

II. Обладнання: чи передбачено все необхідне для організації даного виду праці?

III. Попередня робота з організації заняття.

IV. Хід заняття

- а) чи дозволяє розміщення дітей на занятті сприймати процес показ прийомів праці в цілому і виконувати вказівки вихователя?
- б) змістовність та переконливість вступної бесіди;
- в) мотивація дитячої праці;
- г) дотримання гігієнічних вимог до організації праці в дошкільному закладі;
- д) якість виконаної роботи дітьми;
- е) цінність педагогічної оцінки.

2. Методика організації образотворчої діяльності дошкільників

Структура занять з предметного малювання (з натури)

I. 1. Зацікавлення дітей до натури (сюрпризний момент, загадка, вірш, бесіда і т.д.)

2. Постановка натури для малювання.

3. Аналіз натури:

- сприйняття натури в цілому;
- виділення основних його частин і визначення основних ознак (форма, колір);
- визначення просторового положення і пропорційного співвідношення виділених деталей;
- виділення другорядних деталей і визначення їх ознак;
- повторне сприйняття натури в цілому.

4. Пояснення (в разі необхідності частковий або повний показ зображення предмета), розташування малюнка на аркуші, послідовність виконання малюнка.

II. Малювання предмета з натури (індивідуальна робота вихователя з дітьми, порівняння малюнка з натурою).

III. Аналіз дитячих робіт (правильність передачі форми, будови, схожість з натурою, якість робіт).

Примірна схема аналізу заняття з предметного малювання (з натури)

1. Як підготовлено матеріали і інструменти до заняття? Чи відповідає натура віковим особливостям дітей, педагогічним вимогам?

2. Як зацікавлено дітей до натури?

3. Як проведено аналіз натури? На що звернено особливу увагу?

4. Чи чітко проведено пояснення?

5. Чи був показ прийомів малювання предмета?

6. Активність дітей під час аналізу натури і в процесі пояснення.

7. Дії педагога під час малювання. Як здійснюється індивідуальний підхід?

8. Чи справляються діти з роботою?
9. Як проведено аналіз робіт? Чи звертається увага на схожість з природою?
10. Яка якість дитячих малюнків?
11. Активність дітей під час аналізу.
12. Позитиви і сторони і недоліки. Пропозиції щодо їх усунення.

Структура занять з декоративного малювання

I. 1. Вступна бесіда (зацікавити дітей до роботи, розповісти про вид декоративно-прикладного мистецтва, використати художню літературу і т.д.)

2. Розгляд і аналіз робіт (визначити форму, на якій створено візерунок; чим прикрашена, які використані декоративні елементи; де розміщені на формі; які характерні кольори для цього виду народного мистецтва).

3. Показ і пояснення (повний або частковий) послідовності виконання роботи.

4. Закріплення послідовності розпису.

II. Самостійна робота дітей.

III. Розгляд і аналіз дитячих робіт.

Примірна схема аналізу заняття з декоративного малювання

1. Відповідність теми, мети заняття завданням програми ЗДО. Врахування регіональних особливостей декоративно-прикладного мистецтва.

2. Підготовка вихователя до заняття.

3. Які методи і прийоми використані у вступній частині заняття?

4. Як проведено розгляд і аналіз творів декоративно-прикладного мистецтва? Чи були відмічені характерні особливості розпису?

5. Які прийоми використані під час розгляду зразків робіт?

6. Чи був показ і пояснення процесу виконання роботи?

7. Активність дітей під час розгляду і в процесі пояснення завдання?

8. Як керує вихователь процесом роботи?
9. Як проведено аналіз дитячих робіт? Чи відмічено прояв творчості?
10. Яка якість дитячих малюнків? Чи передані характерні особливості виду декоративно-прикладного мистецтва?

3. Методика розвитку мовлення

Структура комбінованих занять з розвитку мовлення

1. Вступна бесіда чи розповідь.
2. Словникова робота за темою (повторення лексики попереднього заняття в межах однієї теми, введення нових слів, закріплення їх), ігри та ігрові вправи.
3. Фонетика: показ артикуляції звуків, вимова звуків та звукосполучень української мови, ігри, вправи, чистомовки, сурмоновки на закріплення звуків.
4. Діалог з теми, яка вивчається, фізкультхвилинка.
5. Навчання розповідання: розповідь за картиною, описові розповіді з власного досвіду, переказування художніх текстів.
6. Граматика: ігри та вправи на формування граматичної правильності українською мовлення.
7. Ігри та вправи на закріплення теми.

Примірна схема аналізу комбінованого заняття з розвитку мовлення дітей

1. Мовленнєві завдання. Відповідність програмі, вікові дітей, доступність. Аналіз навчальних і мовленнєвих завдань. Виховна спрямованість.
2. Підготовка вихователя і дітей до заняття. Як це відбивається на ході заняття та засвоєнні матеріалу дітьми? Як розміщено наочний та дидактичний матеріал?
3. Організаційна структура заняття. Його етапи, чіткість переходів від одного етапу до іншого; тривалість кожного етапу, прийоми активізації дітей на початку заняття.
4. Хід заняття. Роль та місце повторень на кожному етапі заняття. Дозування матеріалу (кількість нових звуків, слів, граматичних форм, діалогів); місце гри та ігрових прийомів

навчання на кожному етапі заняття. Місце рідної мови в ході заняття. Наочність та ТЗН на занятті. Методи та прийоми навчання, їх ефективність. Активізація мислення дітей. Наявність творчих завдань, проблемних ситуацій. Виконання програмових завдань.

5. Мовлення дітей. Мовленнєва активність. Побудова речень, діалогів, розповідей. Ставлення вихователя до мовленнєвих помилок дітей.

6. Мовлення вихователя. Відповідність літературним нормам української мови, інтонаційна виразність мовлення.

7. Закінчення заняття. Прийоми, спрямовані на узагальнення та систематизацію матеріалу. Тривалість заняття. Оцінка його ефективності.

Структура занять з художнього читання і розповідання.

1. Початок заняття (вступна бесіда, розглядання наочності, загадка, розповідь вихователя).

2. Читання твору. Уточнення та пояснення окремих слів, виразів. Розглядання ілюстрацій.

3. Повторне читання твору. (Казка розповідається лише один раз).

4. Коротка бесіда.

5. Введення морального правила, прислів'я.

Примірна схема аналізу занять з художнього читання та розповідання

1. Добір художньої літератури відповідно до віку дітей, її доступність.

2. Методика проведення заняття: повідомлення теми, читання твору (виразність, виділення окремих частин з допомогою пауз, інтонація, наголос на вчинках героїв, емоційність передачі змісту твору), бесіди за змістом твору.

3. Забезпечення в ході заняття позитивного ставлення дітей до змісту твору, їх зацікавленість.

4. Доведення до дітей виховної і навчальної мети художнього твору.

5. Ілюстрований матеріал на занятті, його місце і доцільність (показ ілюстрацій, розглядання силуетів, іграшок).

6. Поєднання різних методів і видів роботи (читання, розповідання, бесіди, використання інсценівок під час повторного читання, вивчення напам'ять окремих уривків).

7. Забезпечення активного сприймання дітьми художнього твору (вибіркове читання уривків, окремих кінцівок, інсценування рухів пальцями, руками (молодша група), нагадування подібних випадків з життя, пригадування творів, близьких по змісту тощо).

4. Художня праця

Структура занять по виготовленню виробів із різних матеріалів

I. Підготовчий етап. Підготовка приміщення, матеріалів та інструментів до заняття.

II. Вступна частина.

1. Вступна бесіда вихователя про матеріал, з яким будуть працювати. Розповідь повинна супроводжуватись показом матеріалу. Діти обстежують матеріал, визначають його властивості і особливості обробки.

2. Повідомлення теми і показ зразка виробу.

3. Розгляд і аналіз зразка виробу, показ прийомів її створення.

До аналізу залучають дітей, викликають у них бажання висловлювати пропозиції про послідовність виконання завдань. Вихователь коректує відповіді.

4. Встановлення поетапної послідовності виготовлення виробу, планування ходу роботи.

5. Вибір способів з'єднання частин виробу.

6. Підбір матеріалів і інструментів для роботи.

III. Основна частина.

Виготовлення виробів. В процесі праці вихователь здійснює контроль за працею дітей, слідкує за дотриманням ними правил техніки безпеки при користуванні інструментами, надає дітям, які потребують необхідну допомогу, позбуджує їх до самостійного

пошуку шляхів удосконалення конструкції виробу, її прикрашення, стимулює прояв дружніх взаємовідношень між дітьми в ході виконання завдання.

IV. Заключна частина.

Аналіз готової іграшки, в процесі якої у дітей формують вміння оцінювати результати своєї праці і роботи товаришів.

V. Прибирання робочих місць, інструментів та матеріалів.

Примірна схема аналізу заняття з художньої праці

1. Як організовано дітей до заняття? Чи були забезпечені діти необхідними матеріалами і інструментами?
2. Як повідомлено тему? Що для цього використано? (*загадку, вірш, сюрпризний момент, бесіду і т.д.*)
3. Як проаналізувати виріб (*зразок*)? На що звернуто особливу увагу? Чи вказано на призначення виробу?
4. Які прийоми використані для показу і пояснення послідовності виконання виробу?
5. Активність дітей під час пояснення.
6. Як проведено закріплення пояснення? Чи зрозуміли діти процес і послідовність виготовлення виробу?
7. Яка тривалість вступної частини заняття?
8. Як діти активно включились в самостійну роботу (*самостійно, швидко, чи не очікують допомоги дорослого*)?
9. Керівна роль дорослого під час самостійної роботи дітей. Як організував дітей на самостійну роботу? Чи стежить за діяльністю всієї групи і кожної дитини окремо? Чи дає додаткове пояснення, вказівки? Чи дбає про правильну поставу дітей, дотримання правил техніки безпеки?
10. Як діти справляються з роботою? Що цьому сприяє? Що є причиною невиконання завдань?
11. Як проведено аналіз дитячих робіт? Яка активність дітей в процесі аналізу? Чи звертається увага на прояв творчості?
12. Яка якість дитячих робіт?
13. Чи всі програмні завдання були вирішені на занятті?
14. Чи організовано прибирання робочих місць?

15. Чи раціонально, ефективно розподілено і використано час заняття?

16. Які форми, методи і прийоми були найефективнішими? Чому?

17. Які були недоліки на занятті?

18. Висновки, пропозиції, побажання.

5. Методика ФЕМУ

Варіанти структури занять з методики ФЕМУ

1-й варіант

1. Повторення з метою введення дітей в нову тему – 2-4 хв.
2. Розгляд нового матеріалу.
3. Повторення раніше засвоєного матеріалу.

2-й варіант

1. Проведення роботи по вивченню нової теми.
2. Продовження вивчення попереднього матеріалу або його закріплення.
3. Повторення раніше пройденого.

3-й варіант

1. Закріплення матеріалу по новій темі.
2. Закріплення 3-4 раніше вивчених програмних завдань

Примірна схема аналізу заняття з ФЕМУ

I. Відповідальність програмового змісту заняття вимогам програми в дошкільного закладу (для вікової групи):

- а) підбір програмних завдань, їх доступність, кількість;
- б) сприяння подачі нових та закріплення набутих знань, умінь і навичок;
- в) сприяння програмового змісту заняття розвитку розумових здібностей (математичних уявлень і узагальнень, пізнавальних інтересів у дітей);
- г) поєднання навчальної і виховної мети.

II. Підготовка вихователя до заняття

- а) використання методичної літератури;

- а) підбір і виготовлення наочного матеріалу (демонстраційного і роздаткового). Його відповідність педагогічним, гігієнічним вимогам.

III. Підготовка дітей до заняття:

- а) створення інтересу до заняття;
а) роль чергових під час заняття.

IV. Хід заняття.

1. Початок заняття :

- а) пояснення мети (в старшій групі);
б) створення ігрової ситуації (в молодших групах).

2. Місце вивчення нового матеріалу.

3. Тривалість кожної частини заняття.

4. Методичні прийоми, використані під час проведення заняття.

5. Використання наочних прийомів, дії при навчанні (накладання, прикладання, вимірювання, добору обстеження, порівняння).

6. Використання дидактичного матеріалу (сприяння засвоєнню програмного матеріалу, активізація дітей та їх самостійної діяльності).

7. Стан дитячого колективу під час заняття (стійкість уваги, інтерес, активність, самостійність, організованість).

8. Індивідуальна робота з дітьми (активізація мислення під час перевірки самостійного виконання завдання).

9. Рівень підготовки вихователя до заняття (знання методики виховання, дошкільної дидактики, методики формування математичних уявлень).

10. Педагогічна майстерність вихователя (тон, мова, правильне використання математичної термінології).

Методичні рекомендації до організації та проведення практики педагогічної (практики в дошкільних групах) для здобувачів освіти денної та заочної форм навчання спеціальності 012 «Дошкільна освіта» освітнього ступеня «Бакалавр»/ укладач: А.К. Микуліна - Мукачево: МДУ, 2020. –50 с. (1,71 д.а.)

Видруковано у редакційно-видавничому центрі МДУ
89600 м. Мукачево
Вул. Ужгородська. 26
Тел.2-11-09

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>